

Názov a kód projektu	Moderné vzdelávanie pre prax 2 / 312011ACM2	Názov pedagogického klubu	
Pracovný list	Pavol Országh Hviezdoslav: Ežo Vlkolínsky	Klub jazykových zručností	
Predmet	Slovenský jazyk a literatúra	Ročník	prvý
Téma vyučovacej hodiny	Samo Chalupka: Mor ho!		
Cieľová skupina	I.A		
Charakteristika	Rozvoj čítania ako nástroja na všestranné osvojovanie umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie schopnosti analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej, interpretáciu a hodnotenie zo všetkých jeho stránok. (hodnotiace čítanie). Tento princíp obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií.		

	Kľúčové slová	
Romantizmus, realizmus, literárny druh, literárna forma, literárny žáner, idea, hlavná postava		
Cieľ hodiny	Pomôcky	
Kognitívny – žiak vie výrazne čítať umelecký text, v texte analyzovať využité výrazové prostriedky, napr. terminológiu, synonymá, kompozíciu ap., z hľadiska autorovho zámeru a funkcie textu, identifikovať kľúčové slová textu, rozlíšiť v texte hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných, sformulovať hlavnú myšlienku textu, zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry, na základe svojich poznámok vedieť vyjadriť svoj estetický a emocionálny zážitok z prečítaného umeleckého textu,	Pracovný list, učebnica	
Afektívny – spájať myšlienky z celého textu, aby poskytl interpretácie charakterových vlastností postáv, úmyslov a pocitov a dokladovať to z textu		
Metódy	Postup riadeného – štruktúrovaného čítania, rozhovor,	

Štruktúra hodiny		
Organizačná časť	Oboznámenie žiakov s témou, cieľom hodiny, kontrola dochádzky, a zápis nového učiva	

Motivačná časť – videoprezentácia a motivačný rozhovor	<ol style="list-style-type: none"> Motivačné rozprávanie – Pavol Országh Hviezdoslav, tvorba Motivačný rozhovor - realizmus, Slovensko v čase realizmu
Expozičná časť - oboznámenie s novými informáciami s podporou cieľavedomého pôsobenia a aktívnej účasti žiakov. Fixačná časť + zapojenie aj diagnostickej časti pri R - reflexii	<ol style="list-style-type: none"> Učiteľ rozdelí text na niekoľko častí a pripraví k nim vhodné otázky, na základe ktorých vedie v prestávkach čítania rozhovor so žiakmi. Pred každou nasledujúcou časťou vytvárajú žiaci predpovede o jej obsahu a potvrdzujú ich dôkazmi z už prečítaných častí. Predvídanie podnecuje zvedavosť, aktívne čítanie a pozornosť. Po prečítaní textu a zodpovedaní otázok žiaci pracujú s pracovným listom frontálne, s pomocou učiteľa. <p>Pochvala, zhrnutie, zadanie domácej úlohy:</p> <p>Vedieť interpretovať základné znaky literárneho diela, jeho obsahovú aj básnickú časť.</p>

Pracovné úlohy

Pavol Országh Hviezdoslav

- koniec 19. storočia a začiatok 20. storočia – **realizmus**
- narodil sa 2. februára 1849 vo Vyšnom Kubíne; zomrel 8. novembra 1921 v Dolnom Kubíne.

Tvorba

Prvá básnická zbierka **Básnické prviesenky**, ktorú vydal pod pseudonymom Jozef Zbranský.

Lyrické cykly: Sonety, Letorosty I., Letorosty II. a Letorosty III., Žalmy a hymny, Prechádzky jarom, Prechádzky letom, **Krvavé sonety**

Epické diela: balada Zuzanka Hraškovie, **Hájnikova žena**, Bútora a Čútora, Ežo Vlkolinský, Gábor Vlkolinský

Drámy (divadelné hry): **Herodes a Herodias**

Ežo Vlkolinský

Zaujímavosti – ako porozumieť dobe vzniku eposu Ežo Vlkolinský:

- ❖ *Vlkolín* = básnické pomenovanie pre rodisko Hviezdoslava Vyšný Kubín
- ❖ *zemanía* = od 13. storočia; privilegovaná vrstva uhorského obyvateľstva, patrila k tzv. nižšej šľachte
- ❖ koncom 19. storočia došlo k úpadku zemianstva
- ❖ tému zemianstva literárne spracovali okrem Hviezdoslava aj slovenskí spisovatelia Vajanský, Kalinčiak, Kukučín
- ❖ *sedliaci* = vrstva majetnejších poddaných; sedliaci mali však menší majetok i právomoci ako zemanía
- ❖ v minulosti sa uprednostňovali manželstvá medzi členmi rovnakej spoločenskej vrstvy

Práca s textom

Prečítaj si text v učebnici (s. 49 - 53)

1. Urč:

Literárna forma: _____

Literárny druh: _____

Literárny žáner: _____

2. Napíš krátke odpovede na otázky:

a) Ktoré postavy vystupujú v úryvku? _____

b) V akom vzťahu sú dané postavy? _____

c) Kde sa odohráva dej? _____

d) Ktorá situácia v texte ťa najviac zaujala? _____

_____

_____

e) Všimol si si v priebehu deja zmeny v konaní postáv? Aké? _____

_____

f) Záver úryvku ti pripomína rozprávku, bájku, baladu? Zdôvodni. _____

3. V deji eposu Ežo Vlkolinský zohrávajú dôležitú úlohu štyri postavy: Estera Vlkolinská (Ežova matka), Ežo, jeho žena Žofia – sedliačka, Ežov strýko Eliáš Vlkolinský. **Záver príbehu však rozuzlí piata postava. Pomenuj ju:**

4. Čo je epos? _____

5. Pracuj s učebnicou. Usporiadaj osnovu príbehu – prirad' písmeno k číslu:

1 –	A) Úvaha autora o rozuzlení rodinného konfliktu.
2 -	B) Estera sa zamyslená vracia z poľa domov.
3 –	C) Estera posielala Benka spať domov k rodičom.
4 –	D) Rozhovor starej mamy s vnukom v izbe.
5 –	E) Benko sa jej prihovára, Estera ho najskôr odmieta.
6, 7 -	F) U starej mamy pri jabloni, rozhovor s vnukom.

6. Vyhľadaj a vypíš z úryvku niektoré expresíva, ktoré vyjadrujú:

kladný citový postoj

záporný citový postoj

7. Vyhľadaj umelecké prostriedky a pomenuj ich

8. Daj do krúžku charakteristické povahové vlastnosti Benka:

veselý --- rozmazaný --- citlivý --- uplakáný --- smelý --- úprimný --- ľahostajný --- úctivý -
zvedavý --- vďačný --- odhodlaný --- zbabelý --- nevšímavý --- pozorný

9. Skús napísať slovami súčasnej slovenčiny hviezdoslavovské výrazy:

- a) pablesky = ... c) chrustkal = ...
b) hučkajúc sa = ... d) chasník = ...

10. Aj v súčasnosti existujú narušené rodinné vzťahy. Skús uviesť príklady (dôvody rodinných sporov) a navrhni spôsob ich vyriešenia: